UDVIKLING

TIDSSKRIFT OM UDVIKLINGSHÆMMEDE

NR. 3, 3. KVARTAL 2004

UDVIKLING

TIDSSKRIFT OM UDVIKLINGSHÆMMEDE

ISSN 0905-7412

Abonnement - kursussekretariat og information:

Udvikling
Sekretariatet
Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens
Telefon 64 71 59 93
Fax 64 71 59 92
E-mail: udvikling@nypost.dk
Abonnement 2004 - fire tidsskrifter
Pris: 415,- kr. inkl. moms

Redaktion:

Udvikling,
Falkensteenvej 1A, Gerlev, 4200 Slagelse
Redaktør Hans Christian Hansen
Hjemmeside: www.udvikl.dk

Layout og korrektur:

Hans Christian Hansen.

Redaktionsmedlemmer:

Hans Christian Hansen (ansvarshavende)
Lisbeth Bruus-Jensen
Henning Jahn
Michael Henriksen
Ib Poulsen

Oplag:

1200

Udgiver:

UDVIKLING i samarbejde
med Forstandergruppen.
Forretningsfører Henning Jahn
Haldager Mark Vej 22
4250 Fuglebjerg

Sats og tryk:

Jannerup offset a/s, Slagelse.

NORDISK MILJØMÆRKNING 541 340 TRYKSAG

Forsidebillede:

Værkstedet, Kolonien Filadelfia. Jørgen Brandt (t.v.) og værkstedsleder Erik Sand Jensen i træværkstedet, hvor der blandt andet produceres trækasser til vin. (Foto: Georg Hemmingsen).

Tidsskriftet Udvikling udkommer fire gange årligt med artikler om arbejdet for udviklingshæmmede.

Udvikling blev startet i 1990 som et forsøg på at få lidt mere gang i erfaringsudvekslingen om det praktiske pædagogiske arbejde for udviklingshæmmede og interessen viste sig så stor at der var basis for at fortsætte tidsskriftet.

Artikler fra dig modtages med glæde og gerne med masser af illustrationer. Artikler bedes sendt til redaktionen i en papirudgave og på diskette. Teksten skal være Word og indskrevet i ensartet skrifttype og størrelse, for det letter arbejdet, når vi skal lave lay-out.

Fotos, der fremsendes sammen med artikler, skal være originalbilleder på fotopapir, og illustrationer bedes ligeledes leveret i originaludgave.

Send straks din artikel til:

Udvikling
Falkensteenvej 1A, Gerlev, 4200 Slagelse

Besøg også vores hjemmeside
www.udvikl.dk

UDVIKLING er dit blad,
så send dit indlæg.

Indhold

Serviceloven som dynamo for personaleudvikling med afdelingslederen som lærermester s. 4

Af Lisbeth Bruus-Jensen og Majken Dumong.

Voksenundervisning Udviklingshæmmede Livsvilkår (VUL) s. 7

Af Henning Jahn.

Kecon – en arbejdsplads i samarbejde med VASAC Center 3 s. 9

Af Peter Folman.

Fra lægekontrolleret arbejdsterapi til moderne værksted s. 11

Af Hans Christian Hansen.

Strateg, leder og forbindelsesofficer s. 16

Af Kurt Klaudi Klausen.

Batseba er udtaget til Special Olympics World Games 2005 s. 17

Af Morten Hertz.

Grand Prix for handicapbands 2004 s. 18

Af Eva Pedersen og Torben Pedersen.

Appetitvækkeren s. 19

Af Hans Christian Hansen.

Serviceloven som dynamo for personale udvikling med afdelingslederen som lærermester

Af cand. pæd. psyk. Lisbeth Bruus-Jensen og cand. pæd. psyk. Majken Dumong.

Denne artikel er skrevet på baggrund af flere års erfaringer med implementering af Serviceloven. Vores erfaringsbaggrund er: udviklingskonsulent på bo- og beskæftigelsestilbud og forstander på en døgninstitution for mennesker med autisme. Sammen har vi i foråret afsluttet et kursusforløb for afdelingsledere, der arbejder med udviklingshæmmede. Det har været spændende at være med til at skabe processer, der skal føre til at udviklingshæmmede borgere får større selvstændighed. Men nu er tiden kommet, hvor vi oplever at have så mange tanker og erfaringer med Serviceloven, at det er værd at reflektere lidt over den.

Når man som vi har kørt rundt fra amt til amt og kommune til kommune og arbejdet med implementering af Serviceloven, så er det første der springer i øjnene, at den fortolkes meget forskelligt i de forskellige forvaltninger. Nogle steder har man gjort meget ud af at se loven som udtryk for helt nye holdninger til svage borgere. Andre steder har man tværtimod den holdning, at der er tale om ny vin på gamle flasker og at den nytænkning, der ligger i loven nærmest er umulig at gennemføre og derfor ikke bør tages alvorligt.

Som konsulent kan det nogle gange være svært at forklare, hvad lovgivningen går ud på, i de kommuner / amter hvor man har valgt at se bort fra at hjælpen til borgeren skal tildeles individuelt via § 75 A eller på trods af at § 111 handleplanen er et tilbud til borgeren og ikke et påbud, når der alligevel laves store beskrivelser og planer for borgere, der ikke selv har bedt om en sådan.

Selv når vi ser bort fra de mere administrative fortolkninger af loven, så er der generelt set stadig store vanskeligheder med at få intentionerne i lovgivningen til at virke helt derude, hvor det virkelig gælder - nemlig i mødet med den enkelte borger.

Det er denne vanskelige opgave vi med denne artikel ønsker at give vores bidrag til.

Servicebegrebet bliver en modsætning til borgerbegrebet

Når serviceloven opleves som umulig at gennemføre, har vi oplevet at det næsten altid hænger sammen med personalets fortolkning af servicebegrebet. Personalet ser sig selv reduceret til tjenere, der udelukkende skal opfylde urimelige, ufornuftige og ofte direkte skadelige ønsker fra mennesker, der skal anses som voksne, men udviklingsmæssigt er børn. Serviceloven tolkes sådanne steder meget ensidigt i individets perspektiv - den hjælpsøgende borger bliver et objekt for pædagogisk service - ikke en ligeværdig deltager. Resultat er at personalet ikke ønsker at gennemføre loven eller i vrede og frustration over fx magtcirkulæret højlydt erklærer, at så må den handicappede da også selv om det, hvis han / hun ikke ønsker hjælp, omsorg og gode råd.

Kunsten i fortolkningen af loven er set med vores øjne at få blikket væk fra servicebegrebet for i stedet at rette det mod borgerbegrebet.

Inklusion

Et fokuspunkt i serviceloven er ligeværdigheden mellem mennesker. Handicappede, psykisk syge og socialt udsatte mennesker har de samme rettigheder og pligter som andre borgere, men har behov for et særligt hensyn og ret til omsorg. Loven lægger således op til inklusion. Det betyder at alle borgere skal have mulighed for at deltage i samfundets liv med det han / hun kan bidrage med, hvorved også de svage og udsatte borgere skal have mulighed for at præge samfundet.

Derfor er den fornemmeste forpligtelse for pædagogen at medvirke til at udviklingshæmmede bliver i stand til at være deltagende *borgere*. Forpligtelsen indebærer at den udviklingshæmmede borger skal sættes i situationer, der fører til læring og udvikling på det niveau, hvor udvikling kan foregå, hvilket igen betyder at pædagogen både skal være nærværende, have en kontinuerlig dialog med borgeren og arbejde med pædagogiske processer for at bringe den udviklingshæmmede videre i sin udvikling.

Der er et gammelt pædagogisk slogan som siger:

"Det man kan, det skal man" - og man kunne tilføje:

"Det man kan *lære* at klare selv, er pædagogen forpligtet til at lære én - på en indfølende og respektfuld måde".

Loven vægter individets ret til selvstændighed og ansvar, hvilket ofte bliver det der arbejdes med i personalegrupperne. Men loven har på ingen måder afskaffet retten til at deltage i fællesskaber, have et netværk eller behovet for omsorg. Ved at fokusere så voldsomt på individualitet, følger vi en generel samfundstendens, der kan blive katastrofal for de borgere, der har brug for hjælp til at vedligeholde menneskelige kontakter. Igen bliver relationen til hjælperen / pædagogen det der afgør, hvorvidt et menneske sidder isoleret eller deltager i et fællesskab. Derfor handler meget pædagogik om at lære borgeren sociale færdigheder og give rammer for fællesskab. Uden bliver han eller hun nemlig aldrig deltager i noget som helst.

Så vidt kan vi ofte blive enige med mange. Det handler om læreprocesser. Det handler om at mennesker skal have udfordringer, der er tilpas store men ikke større end det er muligt at opleve succes.

Men så er der jo lige hverdagen på et bo- eller beskæftigelsestilbud efter kurset, hvor lovens intentioner blev gennemgået og diskuteret.

Ude i den virkelige verden er det ikke altid, at personalet har en pædagogisk viden, der gør, at de ved hvordan man arbejder med læreprocesser. Ej heller er det sikkert at man som hjemmevejleder i en kommune mødes med de andre for at diskutere pædagogik. Mere sandsynligt er det at hovedparten af møderne - hvis der er nogle, handler om at koordinere opgaverne i mellem sig. Den pædagogiske refleksion er det alle ønsker, men af praktiske hensyn alligevel har sat sidst på dagsordenen. Alt i alt betyder det tit at hver enkelt medarbejder i hverdagen selv må fortolke og omsætte lovgivningen til praksis - han eller hun bliver således "privat praktiserende pædagog."

Det er denne erfaring, der har medført at vi mener, der skal lægges vægt på den pædagogiske ledelse. Det er ikke nok at holde kurser for medarbejderne, det er ledelsen, der skal klædes på til at yde en daglig og direkte påvirkning af medarbejderne, hvis de udsatte og svage borgere skal blive deltagere i samfundslivet. Derfor skal uddannelsen af den pædagogiske ledelse styrkes.

Den aftalte og gennemtænkte mesterlære

Centralisering af mange af landets institutioner, har betydet at ledere og forstandere er blevet fjernere og mere administrative figurer. Derfor har vi rettet søgelyset mod de afdelingsledere og ledende hjemmevejledere, der har det daglige og konkrete pædagogiske ansvar.

Nye medarbejdere har altid været i en form for mesterlære - underlagt den praksislogik og de metoder som nu en gang har udviklet sig. Metoder som enten har givet - eller stadig giver mening i løsning af den pædagogiske opgave. Alle medarbejdere er underlagt et praksisfællesskab og tilegner sig herigennem en faglig identitet og en kultur. Læringen er i hverdagen uden formel undervisning, og er kommet i stand gennem observation og imitation. Ofte uden egentlig - eller tilfældig evaluering. (Den uaftalte mesterlære af Karin Kildedal - Socialpædagogen nr. 8, 2001).

Læringssituationen har været implicit og er kun i mindre grad, eller slet ikke blevet begrebsliggjort. Det er i den sammenhæng vi ser afdelingslederens / den ledende hjemmevejleders fornemme og udfordrende opgave. Vi mener således at det er nødvendigt at opfatte afdelingslederens rolle og opgave som en mesterlærer, men den skal være både gennemtænkt og aftalt.

Et udviklingsøkologisk perspektiv

Vi har analyseret den pædagogiske ledelsesopgave ud fra Bronfenbrenners udviklingsøkologiske model (Anderson: 1986). En model der forudsætter *at individets udvikling er ensbetydende med en forandring i de aktiviteter og forestillinger individet har - en forandring der skal bestå i tid, rum og i flere miljøer.* Med dette perspektiv bliver det nødvendigt at forholde sig til alle de systemer, som borgeren er en del af eller påvirkes af.

På *mikroniveauet* der omhandler alle de hverdagsrelationer / systemer som borgeren indgår i, har den pædagogiske leder en opgave

i at vise og formidle kulturen indenfor sit eget system. Her gælder det relationen til borgeren, sprogbrug, handlinger, tanker om hvordan man gør eller netop ikke gør, når borgeren skal støttes. Det er svært at ændre holdninger, netop fordi hverdagens rutiner nærmest ligger i rygraden. Derfor skal der være nogen, der kan vise, hvordan man fx skaber læringssituationer og påpeger når noget bør sættes til diskussion, men især fastholder at det er borgerens motiver og oplevelser, der er i centrum for den pædagogiske aktivitet.

Afdelingslederen bør efter vores opfattelse se sig selv som mesterlæreren, der ud fra en fælles aftale har ansvaret for at alle medarbejderne kender og forstår de intentioner, der ligger i lovgivningen, og som tager ansvar for at den nye kultur bliver til praksis.

På *mesoniveauet* der handler om de forbindelseslinjer, der er mellem de forskellige mikrosystemer er ledelsesopgaven at skabe rammer og planlægge, så der bliver overensstemmelse mellem servicelovens værdier og de vilkår borgeren har for at få støtte. Hvis borgeren fx har brug for hjælp til at invitere middagsgæster, så er det vigtigt at planlægge, så det kan lade sig gøre at give hjælpen på rette tid og sted. Ligesom der er en klar forpligtigelse til, at den pædagogiske leder skaber en kultur, hvor det er en del af jobbet at være i dialog med de mennesker, der er vigtige for borgeren.

På *exoniveauet* der omfatter de systemer, der påvirker borgerens liv uden at være i direkte kontakt med vedkommende, er der også opgaver. Det vil typisk omfatte sundhedssystemet, undervisningssektoren og socialforvaltningen. Den ideologi og forståelse der råder i disse systemer kan i høj grad få betydning for de muligheder borgeren får for at udvikle sin selvstændighed og sit medborgerskab. Derfor kan der være mange opgaver for den pædagogiske leder i enten selv at kontakte disse systemer eller støtte medarbejderne i at kunne påvirke systemerne til at fastholde borgeren som subjekt og forhindre at denne bliver objekt for faglig behandling.

Også på *makroniveauet* der omhandler de politiske og kulturelle forhold, der påvirker borgerens liv er der opgaver at finde, men her vil det dog være naturligt at det er lederen og ikke afdelingslederen, der tager ansvaret. Til gengæld er det et område af stor vigtighed, da de svage og udsatte grupper sjældent selv er i stand til at påvirke de politiske og forvaltningsmæssige systemer. Det er almindeligvis lederens opgave at påpege, hvis de rammer en forvaltning udstikker, i den daglige praksis viser sig at gå i mod lovgivningens hensigter. Mere ualmindeligt er det at tænke på at der også ligger en væsentlig opgave i at være på vagt overfor den kulturelle og ideologiske påvirkning, der kommer fra en forvaltning. Et eks. herpå, som vi har oplevet, er kommuner der sammenlægger ældre- og handicapområdet, hvorefter handicappede pludselig opfattes som primært pleje- og omsorgskrævende, og initiativer rettet mod uddannelse og udvikling nedprioriteres.

Når man tænker på hvor mange opgaver, der ligger på afdelingslederens skuldre er det ikke svært at forstå, at der er brug for kompetenceudvikling for denne gruppe. Dertil kommer at han / hun kan være klemt mellem kolleger og leder eller føle sig ensom, fordi man som afdelingsleder tit er en del af normeringen, og samtidig en del af ledelsen. En post, der er overordentligt svær for mange. Af disse grunde er det vigtigt at afdelingslederne indgår i netværk med ligestillede og at de "lærer" at være mesterlærere, hvis de skal kunne fungere som pædagogiske ledere.

Voksenundervisning Udviklingshæmmede Livsvilkår (VUL)

– det handler også om så meget andet

Af Henning Jahn.

En spændende forskningsrapport begået af Charlotte Ringmose og Leif Buch Hansen fra DPU har set dagens lys.

Forskningsrapporten er blevet til på baggrund af to konferencer med 41 udviklingshæmmede og for at inspirere deltagerne var der inviteret 20 professionelle (fortrinsvis pædagoger) og 15 pårørende der kun medvirkede på den første konferencedag.

Selvom udgangspunktet for VUL er at får informationer fra brugerne i relation til planlægningen og indholdet for voksenspecialundervisning rummer den også mange tankevækkende drøje hug og gode forslag i relation til både de der arbejder med udviklingshæmmede i boligen og de der arbejder med udviklingshæmmede i relation til arbejde.

Diskrimineres af forældre, professionelle og politikere

I opsamling og diskussion af focusgruppeinterviews kan man bl.a. læse: Citat: "Der er nogen, der hæmmer min udvikling".

Det mest tyngende dilemma fremgår af overskriften, der afslører, at mange udviklingshæmmede føler, at deres udvikling bliver hæmmet af andre. Det er især i spændingsfeltet mellem de udviklingshæmmede selv, deres forældre og de professionelle hjælpere, at de udviklingshæmmede kommer i klemme.

Dette dilemma skal ses i sammenhæng med et dilemma, som nogle forældre kommer i, når de erfarer, at der sker omsorgssvigt i forhold til deres voksne barn, begrundet i, at "han må jo selv afgøre, om han vil bruge alle sine penge til spiritus" (citat af forælder).

Forældre har tilbøjelighed til at betragte deres voksne udviklingshæmmede som børn. Det kan være svært for en udviklingshæmmet at få sagt tydeligt til sine forældre, at de ikke skal blande sig i tide og utide, når den udviklingshæmmede flytter hjemmefra og ønsker at leve sit eget liv med alt, hvad det indebærer af sejre og nederlag.

De professionelle manifesterer ofte deres professionalisme i at styre, tilrettelægge, have meninger og holdninger og vide, hvad der er bedst, hvorved de stempler og institutionaliserer de udviklingshæmmede. "Personalet trækker deres holdninger ned over de udviklingshæmmede. Der mangler mange steder totalt respekt for de udviklingshæmmedes egenkultur" (citat af en udviklingshæmmet).

Mange udviklingshæmmede føler ikke, der er plads til individuel udfoldelse. Deres hverdag er nøje tilrettelagt af andre. De er på job eller har pligter døgnet rundt, og der er sjældent plads til privatliv.

De føler sig nedgjort og omklamret i omsorg. Det er et gennemgående træk på begge konferencer, at de udviklingshæmmede savner indflydelse på eget liv. Andre bestemmer alt for meget for dem.

De føler sig diskrimineret og krænket af såvel forældre, professionelle som politikere. "Jeg er træt af, at jeg altid skal være dobbelt så god som andre for at slippe for hjælp. "Jeg er træt af, at det er amter og kommuner, der planter én et sted, hvor de synes - man bliver ikke selv hørt (-burhøns!)"

De har et brændende ønske om personlig udvikling. De vil gerne uddannes og de vil gerne yde en indsats i samfundslivet, som de ønsker at være en del af. De føler sig parkeret og låst fast i miljøer, som andre har skabt og anbragt dem i. Mange har ikke kræfter til at kæmpe imod.

Det er påfaldende, at disse problemstillinger og dilemmaer i det store og hele bekræftes af de pårørende og de professionelle deltagere.

De udviklingshæmmede peger selv på en række forslag, der kan afhjælpe deres fastlåste situation.

Det mest vidtgående forslag hedder privatisering af de sociale arbejds- og bosteder.

Det er imponerende at se, hvor præcist, de udviklingshæmmede har kunnet formulere deres egne livsvilkår og de problemstillinger, de bakser med i hverdagen, og det er imponerende, så mange løsningsforslag, de har kunnet formulere.

Specialundervisningen

I relation til specialundervisningen for voksne er der i det følgende opsamlet og uddraget konsekvenser af de mange udsagn og den livlige diskussion på de to VUL konferencer.

Her er inspiration at hente for lærerne i voksenspecialundervisningen.

Gode råd til voksenspecialundervisningen. Ungdomsuddannelse: Såvel udviklingshæmmede som pårørende lægger vægt på, at der i alle amter bør være en ungdomsuddannelse (nogle steder kaldet grunduddannelse). Især de udviklingshæmmede taler meget om, at dele af deres uddannelse kunne ligge på de almindelige uddannelsesinstitutioner, men de er også bevidste om, at tilbudene bør tilrettelægges individuelt.

Ud over at ungdomsuddannelsen fortsat skal lægge megen vægt på det personlighedsudviklende, er der et stærkt ønske om mere faglige, jobrelaterede, kvalificerende aktiviteter, der skal udvikle delkompetencer hos kursisterne.

Der er endvidere et klart formuleret ønske om, at der er brug for, at de udviklingshæmmede forberedes til dagligdagen i et bofællesskab, på et værksted og i en klub. Det er vigtigt med delemner som ”pligter og rettigheder”, ”min rolle i forhold til mine hjælpere”, ”hvordan takler jeg min økonomi med et minimum af hjælp”, ”hvad er et bofællesskab”, gerne under medvirken af garvede bofællesskabsbeboere som gæstelærere. Relevant lovstof ønskes forklaret og diskuteret.

Demokrati i meget bred forstand (brugerråd, bestyrelsesarbejde, Folketingsvalg etc.) forekommer de fleste udviklingshæmmede abstrakt og svært. Der er derfor brug for undervisning og mange øvelser, der kan skabe en indsigt i, hvor vigtigt det er at kende til spillereglerne, hvis man ønsker indflydelse.

Som nævnt lægger de udviklingshæmmede megen vægt på, at man på et voksenuddannelsescenter får eller tager en uddannelse, og at centrene er meget bevidste om det målrettede i en uddannelse.

Som synligt bevis forventes det, at centret ved uddannelsens afslutning udsteder et officielt afgangsbevis, hvor der ikke blot står en sludder for en sladder om, at kursisten er flink og har deltaget i et par idrætsstævner. Der ønskes et bevis, der dokumenterer de færdigheder og delkompetencer, kursisten har tilegnet sig under uddannelsen samt en oversigt over de delkurser, han har deltaget i.

Efteruddannelse (det, der af og til kaldes kursusundervisningen):

Der er et meget klart ønske fra alle deltagere om omfattende efterudannelsesmuligheder for udviklingshæmmede.

Men det bliver lige så klart sagt, at man ønsker at blive påvirket af andre faggrupper, der ikke er en del af ”systemet” (og det gælder både for bofællesskaber, værksteder og voksenspecialundervisning).

Man ønsker altså, at lærerne i voksenspecialundervisningen samarbejder med andre uddannelsesinstitutioner og andre faggrupper, så man dels sikrer sig, at kursisterne får de redskaber og den viden, som de har brug for og dels skaffer de udviklingshæmmede viden om og inspiration fra ”den rigtige verden”.

Det er fra alle tre grupper et markant ønske om samarbejde, samordning og sammenhæng!

Brug for kurser til udviklingshæmmede

De nedenfor nævnte kursustitler er opsamlet på de to konferencer og er blot eksempler på, hvad voksenspecialundervisningen bør tilbyde, og centrene må hele tiden være i dialog med de udviklingshæmmede og med de sociale instanser for at kunne planlægge de kurser, der er brug for.

Der vil ofte være brug for mange forskelligartede kurser, der relaterer til jobs på de beskyttede værksteder og på det almindelige arbejdsmarked. Det vil være nødvendigt at tilrettelægge kurserne i samarbejde med de øvrige uddannelsesinstitutioner i området, herunder de beskyttede værksteder, men også i samarbejde med arbejdsmarkedet.

Når nye relevante love træder i kraft, bør der tilbydes kurser heri, f.eks. revision af sociale love.

Der er jævnligt brug for forskellige kurser med tilhørende øvelser i demokratiforståelse. Der er dels tale om kurser i lokalt relaterede aktiviteter (brugerråd, foreningsbestyrelser, mødekultur m.m.) og dels om kurser, f.eks. i forbindelse med demokratiske valg.

De lokale ULF medlemmer har brug for kurser, temadage, seminarer m.m., hvor de kan hente inspiration og redskaber til deres foreningsarbejde.

Mange udviklingshæmmede føler det meget uværdigt, at de har så svært ved og ringe indsigt i økonomi, fordi de føler sig helt overladt til (i lommen på) enten forældrene eller de professionelle.

Der er derfor brug for særligt tilrettelagte økonomikurser.

Jævnlige kurser i ”at flytte hjem-

mefra", med temaer som f.eks.: Hvordan takler jeg mine forældre på en god måde?" - "Hvordan kan jeg bruge personalet?" - Hvordan skaffer jeg mig venner (netværk), og hvordan omgås jeg dem?" - Mine rettigheder og mine pligter som beboer i et bofællesskab" - "Hvad er et bofællesskab, hvem bestemmer hvad?"

Kurser i at formulere sig, deltage i et møde og holde tale.

Kursus, studiegruppe, studiekreds, selvhjælpsgruppe, der har til formål at hjælpe de udviklingshæmmede med at etablere netværk.

Der er jævnligt brug for kærestekurser.

Der er af og til brug for selvtillidskurser - særligt tilrettelagte overlevelseskurser.

Der bør med mellemrum arrangeres kurser for pårørende, f.eks. "Når mit voksne barn flytter hjemmefra" - "Forældrerollen i et samspil med den udviklingshæmmede og de professionelle" (citat slut)

Forskningsrapporten er varmt anbefalelsesværdig læsning, især hvis den anvendes til en gedigen overvejelse af på hvilke områder vi som professionelle kan imødekomme de kritikpunkter, men især ønsker til en fremtid som formuleres af de udviklingshæmmede i rapporten.

Forskningsrapporten VUL - Voksenspecialundervisning - Udviklingshæmmede - Livsvilkår v/ Charlotte Ringsmose og Leif Buch Hansen, DPU kan hentes på www.dpu.dk eller på www.lev.dk hvor jeg fandt den under - pjecer og andre varer - bøger - faglitteratur.

Kecon - en arbejdsplads i samarbejde med VASAC Center 3

Af Peter Folman, VASAC Center 3, Slagelse.

Kecon A/S er en moderne smede- og maskinfabrik, der hovedsageligt arbejder med stål og større stålkonstruktioner. Virksomheden blev grundlagt i november 1999 og tæller 37 medarbejdere, som er smede, tekniske tegnere og administrativt personale. I januar 2004 indledte Kecon et tæt samarbejde med VASAC Center 3. Samarbejdet gik ud på at integrere en gruppe VASAC medarbejdere på virksomheden, i stedet for at få lavet dele af produktionen på VASACs beskyttede værksted. Man flyttede faktisk medarbejderne og en værkstedsassistent fra VASAC og til Kecon, hvilket har fungeret fint i over et halvt år nu.

Vi har snakket med Benny Egesø, der er en af de to ejere af virksomheden.

Ideen til at oprette de beskyttede arbejdspladser opstod ved at virksomheden samarbejdede med det daværende RESA (nu VASAC) i Slagelse, hvor de fik produceret forskellige produkter. RESA fortalte om tiltaget "Det rummelige arbejdsmarked", der bl.a. går ud på at få medarbejderne på RESA ud på arbejdspladserne. "Det var vi meget indstillet på, det syntes vi var en god ide", fortæller Benny Egesø.

Hvordan fungerer det i hverdagen?

"Det fungerer rigtig godt, fordi det fungere som en lille selvstændig butik i butikken, og al den problematik vi havde før hen med, at vi skulle flytte varer fra en adresse til en anden adresse for at få produceret det, det er vi helt ude over nu. Det fungerer så integreret som det overhovedet kan, selvom det er en butik i butikken."

Har I nogle erfaringer eller råd, som I kan give videre til andre virksomhe-

der, der eventuelt overvejer at oprette beskyttede arbejdspladser?

"Hvis man går ind i det her, så skal man gå helhjertet ind i det. Det vil sige, at de mennesker som går her fra en beskyttet arbejdsplads skal ikke skille sig ud på nogen måde. De skal være de samme mennesker, sidde de samme steder, spise de samme steder, klæde om og gå i bad og "what ever" ligesom alle de andre medarbejdere. Når der holdes en sommerfest, en julefrokost eller hvad der holdes, så skal de med. Det vil sige, at de er totalt integreret, sådan at der ikke er forskel. Så man skal ikke kunne pege en finger ud og sige "nå det er også dem deroppefra" - nej, det dem herfra".

Medarbejderne har også taget vel imod idéen. Vi har talt med Danny og Kenneth, som er smede på Kecon.

Hvad mener I om idéen med at integrere udviklingshæmmede på arbejdsmarkedet frem for at beholde dem i beskyttede værksteder?

Danny: "Det synes jeg er en rigtig fin idé, så kan de komme ud blandt normale og se hvordan det rigtige arbejdsliv er."

Kenneth: "Her kan de jo også se, hvad de ting de fremstiller, kan bruges til. Det har de måske svært ved at se, hvis de bare står og producere et eller andet og de ikke ved, hvad det handler om. Her kan de måske se, hvad det skal bruges til og det motiverer også folk til at gøre en bedre indsats og jeg vil da nok sige at nogle af dem vi har herude, de arbejder utroligt effektivt og går meget op i deres arbejde - måske endda mere end så mange andre."

Så både Danny og Kenneth opfordrer gerne andre virksomheder til at kaste sig ud i tilsvarende projekter. Også medarbejderne fra VASAC har kun gode kommentarer om deres arbejdsplads og samarbejdet med de øvrige medarbejdere på Kecon.

Går I mest for jer selv eller får I også snakket med de andre smede?

"Ja, vi snakker med dem alle sammen, for det vi laver skal passe ind i hullerne et andet sted og så får vi jo at vide om det passer eller det ikke passer sammen. Så vi snakker med dem alle sammen på hele Kecon."

Medarbejderne fra VASAC har en jobcoach med sig, der fungerer som en slags sjakbajs for VASAC teamet. Han leder og fordeler arbejdet mellem medarbejderne og kontrollerer de færdige produkter, samtidig med at han fungerer som kontaktperson for VASAC folkene. Det er således ham de f.eks. melder sig syge til, så det fungere fuldstændigt som på enhver anden arbejdsplads. Vi har snakket med jobcoach på Kecon, Steen Andersen.

Hvordan synes du integrationsprocessen af gruppen er forløbet?

"Det er gået helt fantastisk. Det var jo nyt for os alle sammen, at vi kom væk fra vores gamle arbejdsplads på institutionen og ud i en privat virksomhed, men jeg kan jo sige, at her på Kecon er der blevet taget rigtigt godt imod os, og det kører rigtigt godt. Jeg har også indtryk af, at firmaet her er glad for det produkt vi fremstiller."

Tror du, at denne måde at udføre beskyttet beskæftigelse på, har en fremtid?

"Jeg tror det har en fremtid for en stor gruppe af personer netop pga. at de kommer væk fra institutionen og kommer ud på en ganske almindelig arbejdsplads og deltager i det arbejde som nu er på sådan et sted."

Køb DVD'en
Kecon
En arbejdsplads i samarbejde med VASAC
Kontakt Medieværkstedet på:
E-mail: peterf@vasac.dk
Tlf. 58 56 81 38

Fra lægekontrolleret arbejdsterapi til moderne værksted

Af Hans Christian Hansen.

Værkstedet på Kolonien Filadelfia
Værkstedet på Kolonien Filadelfia i Dianalund er et sted med mange og lange traditioner. I dag har værkstedet i alt 190 pladser. De 125 pladser benyttes af Epilepsihospitalet, Rehabiliteringscentret Kurhus og kommunerne. Desuden har værkstedet 65 pladser der er en del VASAC Center 4 i Sorø.

Erik Sand Jensen har været leder af værkstedet siden februar 2001. "Perioden fra 2001 til 2004 har været en spændende periode med mange pædagogiske udviklingstiltag på værkstedet" fortæller Erik Sand Jensen. "Den gamle kultur på værkstedet er blevet videreudviklet, og så har vi prioriteret samarbejdet med vores forskellige samarbejdspartnere. I 2003 overtog værkstedet Korshus, der er et tidligere botilbud på Kolonien Filadelfia. Her har vi oprettet tre nye dagtilbud. Det er autisttilbuddet Udsigten, autisttilbuddet Toeren og specialtilbuddet Skovgruppen."

Som værkstedsleder har Erik Sand Jensen også medvirket til at videreudvikle mulighederne for at mennesker med nedsat arbejdsevne kan tilbydes praktik og job på almindelige virksomheder.

Syge må plejes med kærlighed
Det spændende ved værkstedet på Kolonien Filadelfia er at det er muligt at se hvordan beskyttet beskæftigelse har udviklet sig historisk. I 1997 havde Kolonien Filadelfia 100 års jubilæum. I den forbindelse publicerede institutionen en fremragende bog, der beskriver stedets historie. Bogens titel er "…syge må plejes med kærlighed" og den er skrevet af cand. mag. Bjørn Hamre (Hamre : 1997). I bogen gives et nuanceret, historisk billede af livet på Kolonien Filadelfia, herunder også beskæftigelsens historie.

Rive, skovl eller spade
Kolonien Filadelfia blev stiftet i 1897 af lægen Adolph Sell, men først i 1929 stod den nye værkstedsgård klar. Før værkstedet blev opført deltog patienterne i de mange forskellige arbejdsopgaver der var på en stor institution. Det var eksempelvis arbejde på vaskeriet, i køkkenet, kartoffelskrælning i kartoffelkælderen, brændesavning, arbejde i gartneriet og i marken og ved Koloniens egen telefoncentral. En af patienterne, Frantz Lington har skrevet dagbog under sit ophold på Kolonien Filadelfia. Dagbogen giver et godt indblik de arbejdsopgaver patienterne fik.

"Patienterne deltog i det sæsonbestemte arbejde. Gartneriet gav i sommertiden arbejde til mange, og det så malerisk ud, når et helt hold med rive, skovl eller spade over nakken begav sig ud over Koloniens 150 tønder land. Om efteråret var Lington og hans kammerater beskæftiget med at trække roer op, og om vinteren skulle sneskovlen findes frem." (Hamre 1997 : 124)

Enestående arbejdsterapi
Stifteren af Kolonien Filadelfia, Adolph Sell døde i 1921. Han blev afløst af lægen H. I. Schou der tiltrådte stillingen som overlæge den 5. januar 1922. Under hans ledelse blev arbejdsterapien udviklet og forfinet. Arbejdet var en vigtig del af behandlingen og under lægekontrol. Arbejdsterapien på Kolonien Filadelfia blev i 1925 i Ugeskrift for Læger beskrevet som en af de bedste i landet af sygekasseinspektør Borgbjerg.

Under H. I. Schou's ledelse blev den nye værkstedsgård taget i brug i 1928. I det nye værksted blev der blandt andet indrettet lokaler til vævning, børstenbinderi, skomageri, bogbinderi, stolemageri og snedkeri.

Målet med arbejdsterapien var at helbrede eller bedre patienterne. H. I. Schou redegjorde i 1929 for beskæftigelsens gavnlige virkning:

"Arbejdet virker baade legemligt og sjæleligt. Det medfører kraftige Aandedræt, forøget Hjertevirk-

Holger Larsen (t.h.) svinger hammeren mens værkstedsleder Erik Sand Jensen tjekker, at alt er i orden (Foto: Georg Hemmingsen).

somhed, bedre Cirkulation af Blodet, livligere stofskifte og kraftigere Udskillelse fra Tarm og Nyrer. Denne virkning er gavnlig ved flere Sygdomme. Men dernæst virker Arbejdet sjæleligt. Det afleder de Syges Tanker, saaledes at de glemmer Kværulanteri og Bekymring og koncentrerer Tankerne om et Maal, der ligger udenfor dem selv". (Schou : 1929)

De oprindelige arbejdstilbud har ændret sig gennem årene. Gamle håndværksfag som for eksempel børstenbinder og skomager er efterhånden gledet ud. Til gengæld er der kommet nye mere industriprægede arbejdstilbud. Det er for eksempel monteringsarbejde og maskinsnedkeri.

Totalinstitutionen bliver til et åbent fællesskab

Som andre særforsorgsinstitutioner var Kolonien Filadelfia helt frem til 1960'erne et opholds- og arbejdssted for en større gruppe mennesker, der på mange måder var afskåret fra samfundet udenfor. En institution, som den canadisk-amerikanske sociolog, Erving Goffmann har defineret som en totalinstitution (Goffman: 1967). Der var skarp adskillelse af kønnene, og bevægede man sig uden for institutionen, skulle man være hjemme inden klokken otte, for på det tidspunkt blev lågen til Kolonien Filadelfia aflåst. Kritiske avisartikler om forholdene og den generelle samfundsudvikling i 1950'erne og 1960'erne ændrede forholdene. "Vi er ikke en ghetto for en særlig gruppe mennesker, men vi er et åbent fællesskab med kontakt udadtil." Sådan skriver Paul Honoré der blev præst og forstander på Kolonien Filadelfia i 1973.

Åbenheden i forhold til samfundet udenfor fik også betydning for jobtilbuddene på værkstedet på Kolonien Filadelfia. Ud over at tilbyde beskyttet beskæftigelse og aktivitetstilbud internt bliver der fra 1980'erne lagt øget vægt på også at hjælpe med erhvervsmæssig revalidering, uddannelse og job på det almindelige arbejdsmarked. Værkstedet begynder at tilbyde praktik i almindelige virksomheder, og i det hele taget arbejdes der på at styrke kontakten til arbejdspladser i lokalområdet.

VASAC

Da Vestsjællands Amt i 2002 igangsætter VASAC projektet bliver værdier, visioner og mål for indsatsen indenfor revalidering og jobtilbud til handicappede nytænkt. Et af VASAC projektets visioner er at arbejdstilbud skal medvirke til at skabe de bedst mulige vilkår for tilknytning og samspil mellem

handicappede og ikke-handicappede. I praksis kan integrationstankerne for eksempel opfyldes ved at tilstræbe at arbejdstilbud gives udenfor institutionelle rammer og så tæt på det almindelige arbejdsliv som muligt.

VASAC's vision om et mere inkluderende arbejdsliv for mennesker med nedsat arbejdsevne harmonerer meget fint til den strategi Værkstedet på Kolonien Filadelfia allerede praktiserer. Det har derfor været naturligt for værkstedet at tage VASAC's principper til sig, som en indlysende fortsættelse imod større åbenhed udadtil.

Omvendt integration

Værkstedet praktiserer også omvendt integration. Strategien i omvendt integration går ud på at værkstedet åbner sig imod samfundet udenfor og medvirker til at ikke-handicappede bevæger sig ind på værkstedet og får kontakt til brugerne af værkstedet. Værkstedets bedste eksempel på omvendt integration i praksis er nok værkstedets butik. Her sælges produkter, der er fremstillet på værkstedets forskellige afdelinger. Butikken har en rigtig god beliggenhed ved indkørslen til Kolonien Filadelfia på Værkstedsvej. Det er lige ud til offentlig vej, så forbikørende eller gående kan fristes til at stoppe og kigge indenfor i butikken. Nogle kunder fra lokalområdet kommer igen og igen. Det betyder, at de handicappede ekspedienter og stamkunderne efterhånden lærer hinanden at kende. Selv om der almindeligvis ikke er tale om nære relationer, så har disse bekendtskaber stor værdi. Man kender hinanden, hilser hvis man mødes på gaden og får måske en lille snak.

Litteratur

Goffmann, Erving. 1967. Anstalt og menneske. Dansk udgave. Paludans fiol-bibliotek, Jørgen Paludans Forlag.

Hamre, Bjørn. 1997. …syge må plejes med kærlighed. Udgivet af Kolonien Filadelfia, Dianalund. Bogen sælges fra Museet, Kolonien Filadelfia, Kolonivej 2, Dianalund.

Schou, H. I. 1929. Fra Kolonien Filadelfia. I: Hamre, Bjørn. 1997. …syge må plejes med kærlighed. Udgivet af Kolonien Filadelfia, Dianalund.

Peder Bak (t.h.) betjener klampepistolen professionelt i Værkstedet på Kolonien Filadelfia. I baggrunden værkstedsleder Erik Sand Jensen (Foto: Georg Hemmingsen).

Butikken på Værkstedet på Kolonien Filadelfia er et godt eksempel på omvendt integration. Her er det værkstedets brugere der er ekspedienter og på den måde opstår der kontakt mellem kunder og ekspedienter. På billedet er det fra venstre en kunde, ekspedient Charlotte Nielsen og værkstedsleder Erik Sand Jensen (Foto: Georg Hemmingsen).

Charlotte Nielsen i fuld gang ved symaskinen mens Åse Hansen fletter kurve. Til højre værkstedsassistent Karen Koldsø (Foto: Georg Hemmingsen).

Aktivitet på første sal på værkstedet på Kolonien Filadelfia. Forrest fra højre Rikke Ekstrøm og værkstedsassistent Kirsten Høgh. Bagerst fra venstre Åse Hansen og Bettina Andersen (Foto: Georg Hemmingsen).

Der bliver repareret og lappet masser af cykler på cykelværkstedet. Fra venstre værkstedsleder Erik Sand Jensen, Holger Larsen og værkstedsassistent Ove Dyhr (Foto: Georg Hemmingsen).

Strateg, leder og forbindelsesofficer

Af Kurt Klaudi Klausen, Professor og leder af Master of Public Management uddannelsen ved Syddansk Universitet.

Mellemlederens mange nye ansigter

I denne artikel tages der udgangspunkt i en dugfrisk undersøgelse af institutionsområdet i kommunerne, nærmere bestemt på daginstitutionsområdet, skoleområdet og i ældresektoren.

Noget af det som sikkert optager mange mellemledere og institutionsledere er de styringssystemer, som er med til at sætte ramme om deres virke som ledere. Det er ikke ligegyldigt om man har en meget central eller decentral struktur, om man primært benytter sig af hierarkisk styring eller af netværksstyring, kontraktsyring eller værdistyring. I kommunerne benytter man sig af en flerhed heraf og det kan være med til at skabe forvirring, men er der egentlig nogen grund til det?

Ved siden af det strukturelle eller institutionelle setup for lederne som er af betydning for den måde de opfatter deres ledelssituation, er der noget som har at gøre med den tradition og den kultur man har på ledelsesområdet forskellige steder. Dette kommer til udtryk i diverse ledelsesfilosofier og ledelsesgrundlag, lige som det afspejler sig i de forventninger der er til ledelse fra forskellig side. Dette er med til at påvirke den mentale programmering vedr. ledelse - herunder den måde man anskuer sin rolle på vis-a-vis de andre: politikerne, det administrative system, de andre ledere, medarbejderne og andre interessenter.

Der er over en forholdsvis kort årrække ændret væsentligt på både på det strukturelle og det mentale setup. Det har for mange været med til at skabe en helt ny ledelsesidentitet. Man kan faktisk beskrive denne udvikling som en skjult ledelsesreform.

Det er indholdet i denne, som vil blive præsenteret og diskuteret i dette oplæg. Det vil også blive diskuteret hvordan lederne dermed er rustede til den kommende strukturreform.

Her følger et uddrag af konklusionen på rapporten:

"Der er fokus på lederne i det offentlige, og det gælder også institutionslederne. Der er forventninger fra deres arbejdsgivere om, at de skal kunne tage sig af flere forhold og opgaver end tidligere. Der er endvidere forventninger om, at de er loyale over for kommunen, ledelseshierarkiet og politikerne. Det ser ud til ifølge vores undersøgelse, at institutionslederne fuldt ud er klar over, at der stilles større krav til dem, og at de befinder sig godt med det. De er også indstillede på at efterkomme disse krav og forventninger. Der er således ingen tvivl om, at de ser sig selv som en del af ledelsesnetværk med en kollektiv forpligtelse, men de har deres egne vægtninger af, hvor vigtige forskellige sider af deres ledelsesarbejde skal være.

Hvis man læser, hvad der skrives i offentligheden om institutionslederne, kunne man få det indtryk, at de var overbebyrdede og meget frustrerede over deres arbejdsvilkår. Det er muligt, de er overbebyrdede, men de er ikke frustrerede. Det er karakteristisk, at stort set alle institutionsledere er meget tilfredse med deres nuværende lederjob. De finder endvidere samstemmende deres job spændende og udfordrende. De ved godt, at de som ledere er på hele tiden, og betragter da også i vid udstrækning ledelse som en livsstil.

Det forhold at ledelsesidentiteten er styrket, og at loyaliteten i dag er knyttet til ledelsesnetværket og kommunen, betragter vi som en fundamental, gennemgribende og dramatisk forandring af ledelsesforholdene i de kommunale institutioner, vi kalder det for den skjulte ledelsesreform. Den har ikke påkaldt sig stor opmærksomhed, men er en reel sideeffekt og triumf for en række bestræbelser på at reformere den offentlige sektor med konsekvens for ledelse."

Den rapport der refereres til er: Kurt Klaudi Klausen og Johannes Michelsen (2004): *Institutionslederen - en undersøgelse af vilkår for ledelse i kommunale institutioner*, den blev offentliggjort den 23. september 2004 og kan rekvireres hos Ledernes Hovedorganisation.

Batseba er udtaget til Special Olympics World Games 2005

Af erhvervscenterleder Morten Hertz, VASAC Center 3, Slagelse.

Batseba Poulsen som arbejder på Multiværkstedet i VASAC Center 3 i Slagelse og bor på Gudruns Minde i Høng får sit livs oplevelse, da hun fra den 26. februar - 5. marts 2005 skal deltage i Special Olympics World Games i Nagano, Japan.

Igennem "nåleøjet"

Forud har Special Olympics DHIF Vintersport afholdt udtagelseskonkurrencer i Bjorli i Norge, i Voralberg samt Muranu i Østrig. I alt har der været udtaget en bruttotrup på ca. 15 deltagere i disipliner som Alpint skiløb (Speciel-slalom) og langrend.

I weekenden den 20. - 22. august 2004, var der endelig udtagelse af deltagere til Nagano. Batseba kom igennem "nåleøjet" og blev udtaget som deltager i Alpint skiløb. Der skal deltage i alt ni udviklingshæmmede fra hele Danmark samt tre trænere og en delegationsleder fra DHIF Vintersportsafdeling. Derudover er der udtaget tre reserver som skal være parate til at træde ind på holdet, hvis en afbudssituation skulle blive aktuel.

Kræver målrettet træning

Batseba er en dygtig alpin skiløber, som har mange års erfaring i denne disciplin, bl.a. som deltager ved Vinterleje i Norge gennem mange år, samt deltagelse i Special Olympics træningsseminar i december 2003 i Murau i Østrig. For at komme i betragtning til Nagano, kræver det bl.a. at man er dygtig til sin sport, udviser stort engagement og er indstillet på at træne målrettet året igennem.

Erhvercentret i VASAC Center 3 i Slagelse har siden december 2000 deltaget i Special Olympics Vintersportsaktiviteter. Det er VASAC 3's hensigt, at sportsaktiviteter skal styrkes og opprioriteres løbende. Der er alt for få udviklingshæmmede som er aktive sportsudøvere, desværre.

P.t. har vi en gruppe udviklingshæmmede medarbejdere som træner hver torsdag fra 13 - 15, på Industrivej 7 - 9 i Slagelse, med fysisk træning samt på inline rulleskøjter. Fordelen ved at træne på inline rulleskøjter, er, at i vores lille flade land uden bakker og særligt meget sne, kan teknik, balance, m.m. trænes så man er velforberedt til vinterens strabasser.

Seriøse forberedelser

Batseba samt to andre arbejdskollegaer fra SKI TEAM VASAC 3, deltager i et Special Olymics træningsseminar i Murau i Østrig fra den 10. - 17 december 2005, sammen med "Ski landsholdet" som skal til Nagano.

Den tidligere østriske landsholdstræner i skiløb, Heinz Petanjek har udarbejdet et træningsprogram til det danske hold samt deltaget i træningsforløb i både Østrig og Danmark sammen med idrætsudøverne.

Medieværkstedet VASAC 3, er p.t. i gang med at producere Heinz Petanjeks træningsøvelser på en DVD med dansk tale, så udviklingshæmmede i højere grad kan hjemmetræne efter Heinz Petanjek's metoder.

Heinz Petanjek er bl.a. kendt for sit samarbejde med den nok mest berømte østrigske skiløber Franz Klammer.

Hvad er Special Olymics

SPO er en verdensomspændende organisation, som blev startet i 1968 i USA af Eunice Kennedy Shriver, som driver og udvikler idrætsaktiviteter for udviklingshæmmede personer. I dag findes der ca. 150 lande, som deltager i denne organisation og den inkluderer over 1.000.000 udviklingshæmmede idrætskvinder og -mænd.

Yderligere information, kontakt erhvervscenterleder Morten Hertz på lok. 58 56 81 04 eller mobil 23 32 44 85.

Grand Prix for handicapbands 2004

Af Eva Pedersen og Torben Pedersen, Grand Prix for handicapbands.

Så går det snart løs igen. Den 30. oktober afholder vi det niende landsdækkende Grand Prix for Handicapbands i Hobro Idrætscenter.

I den anledning inviterer Distrikt 7 Sydøsthimmerland NJA, der består af: Boformerne - Terndrup - Hadsund - Hobro - Arden, samt Aktivitetshuset Hobro til Grand Prix for handicapbands. Grand Prix starter kl. 13 og er slut ca. kl. 17.30.

Orkestrene har øvet og øvet

Det er femte gang Grand Prix for handicapbands afvikles i Hobro. I maj måned indsendte 30 orkestre en ny komposition til udtagelseskommiteen., og de ti orkestre der var heldige at komme gennem nåleøjet er:

Trepas band. Viborg - Musikværkstedet Gram i Sønderjylland - Sydbo Band, Tåsinge - Helmut fra Hollywood. Grenå - Stjernedrys. Ranum - Vasac Band, Slagelse - Børges Bas Trom, Christiansfeld - Rhodes Rødder, Hjørring - De gyldne rejer, Ålborg - Trekantens Rock band, Vojens.

Til at føre os igennem Grand Prixet er to konferencier: Bent Ove Holm fra Handicapkontoret Nordjyllands Amt, samt Tina Mathiesen, der arbejder i Aktivitetshuset Hobro.

Siden maj har orkestrene øvet og øvet, så de kan lave en flot præsentation af deres nye sang.

Arrangørerne har i samme periode haft travlt med at få alle brikker på plads, og det ser ud til, at det også er lykkes denne gang. Der har været stor og flot opbakning fra butikker og virksomheder i lokalområderne både i forhold til at tegne en annonce i programfolderen, samt sponsorere effekter til Grand Prixet.

Juryen på syv personer der skal bedømme orkestrene i år er meget kompetente. Ud over selv at beskæftige sig med musik, har alle et stort kendskab til musik for handicapbands.

De syv personer er: Tina Mikkelsen, Bent O Kristiansen, Hans Palmhøj, fra Bækkebo i Haverslev, Henning Jahn fra Slagelse, Inger Larsen, Vagner Kusk fra Værestedet i Hobro samt Carsten Falck fra Handicapkontoret i Nordjyllands Amt.

Hans Palmhøj er overdommer hvilket betyder at han ved stemmelighed mellem orkestrene har en ekstra stemme at gøre indflydelse med.

Efter at de ti orkestre har fremført deres komposition har juryen en voteringspause, og i denne halve time underholder Hobros Troubadour Mini.

Stort og festligt Grand Prix

Igen i år har arrangørerne lagt op til et stort og festligt Grand Prix. Dog bliver vi ikke helt så mange denne gang, men i alt 650 mennesker vil have en festlig og glad dag.

Om aftenen er der så Grand Prix middag med efterfølgende fest og dans til Bernhards Turistorkester. Flere af medlemmerne har via Digi studiet, arbejdet med de ti deltagende orkestre, med henblik på at få lavet en flot lyd, samt optaget orkestret, så deres komposition kan udgives på en fælles Grand Prix CD.

Som en overraskelse kommer en musikgruppe fra Letland, som spiller Lettisk folkemusik. Gruppen hedder Sapnis og underholder ca. en halv time under spisningen.

På arrangørernes vegne:
Torben Pedersen
Boformen Mejerivej 10
9510 Arden
tlf. 98 56 13 77
Privat tlf. 98 55 44 14
voeb-music@post.tele.dk

Appetitvækkeren

Af Hans Christian Hansen.

Tidsskrift for Socialpædagogik

Tidsskrift for Socialpædagogik udgives af Dansk Forening for Socialpædagogik og udkommer to gange om året, i juni og december.

Tidsskriftet bringer artikler og essays om socialpædagogik og socialpædagogisk arbejde, herunder også artikler fra handicapområdet.
Tidsskrift abonnement to numre årligt kr. 210,-
Studerende
og pensionister kr. 100,-
Institutionsabonnement kr. 500,-
Tidsskriftet kan bestilles
ved henvendelse til:
Sekretariatet
Tidsskrift for Socialpædagogik
Att. Mariann Handgaard
Postbox 2154
8240 Risskov
Tlf. 87 42 75 11
E-mail: mh@jpsem.org

Medieværkstedet i Slagelse
Medieværkstedet i Slagelse er en del af erhvervsafdelingen i VASAC Center 3. Her arbejder ti ulønnede handicappede medarbejdere. Tilbuddet henvender sig primært til mennesker med aspergers syndrom / autisme, men også personer med andre handicaps har mulighed for at deltage. Medieværkstedet arbejder med at udvikle de handicappede medarbejders kompetence indenfor radioproduktion, videoproduktion, musik og layout. En pjece om tilbuddet kan fås ved henvendelse til:
VASAC Center 3
Medieværkstedet
Industrivej 9
4200 Slagelse
Tlf. 58 56 81 39

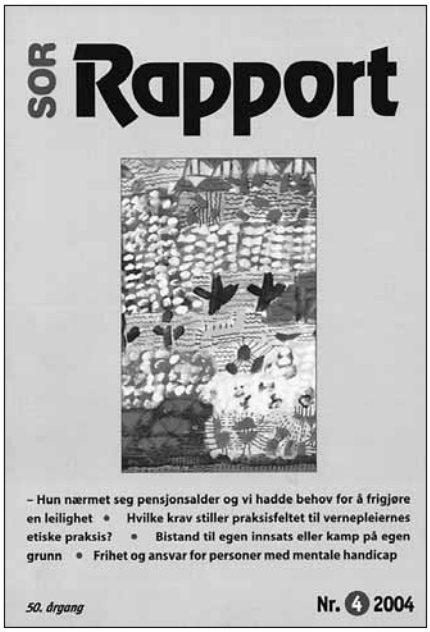

SOR Rapport
Samordningsrådet for arbeid for mennesker med psykisk utviklingshemning, SOR i Norge udgiver bladet "SOR Rapport" seks gange om året. Bladet publicerer artikler om arbejdet for mennesker med udviklingshæmning. Abonnement kan tegnes ved henvendelse til SOR's sekretariat:
Generalsekretær
Tormod Mjaaseth
Postboks 1050
Rådhusveien 26, 2.
Tangvall
4640 Søgne
Norge
E-mail: sor@sor-nett.no
www.sor-nett.no

Nexøhuset
Nexøhusets årsrapport for 2003 er nu på gaden. Nexøhuset er et lille integreret døgn- og dagtilbud med plads til 13 svært fysisk og psykisk handicappede beboere. Årsrapporten giver et rigtig godt indtryk af hvad der sker i løbet af et år på Nexøhuset. I det hele taget er det imponerende, at Nexøhuset hvert år kan publicere en så flot og fremragende dokumentation flydt med spændende tekst og masser af dejlige billeder. Årsrapporten for 2003 er på 56 sider.

Oplysninger om Nexøhuset og årsrapporten kan fås ved henvendelse til:
Nexøhuset
Stenbrudsvej 23
3730 Nexø
Tlf. 56 49 20 04
E-mail: nexohuset@brk.dk
www.mexohuset.dk

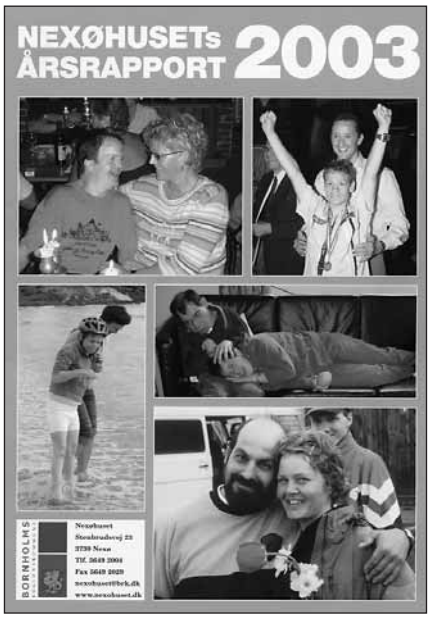

Institusjonalisert hverdagsliv
Bogen "Institusjonalisert hverdagliv" er Helge Folkestads disputats for graden Dr. polit. Helge Folkestad kom som 20-årig første gang i kontakt med personer med udviklingshæmning. Det var i Danmark hvor han tog sin grunduddannelse. Han har derefter arbejdet i forskellige tilbud til udviklingshæmmede i Norge. I 1987 blev han lærer ved Bergen Vernepleierhøgskole og i 1997 cand. polit. Han er i dag førsteamanuensis ved Institutt for vernepleie og socialfag ved Høgskolen i Bergen. "Institusjonalisert hverdagsliv" er et studie af samhandling mellem personale og beboere i bofællesskaber for personer med udviklingshæmning. Det er spændende læsning. Helge Folkestad beskriver blandt andet hvordan de udviklingshæmmedes køkken, hos flere, er et rum uden indhold. Bofællesskabernes lejligheder har generelt et fuldt udstyret køkken. Men det er almindeligvis et køkken udtømt for mening. De udviklingshæmmede spiser i grupper og deres eget køkken står ubrugt hen.

Helge Folkestad
Institusjonalisert hverdagsliv
Bogen kan købes ved henvendelse til:
Høgskolen i Bergen
Postboks 7030
Nygårdsgaten 112
5020 Bergen
Norge
E-mail: post@hib.no

Nord - Øst Nyt
Nord - Øst Nyt udgives af Netværkscenter Nord og Netværkscenter Øst i Københavns Kommune. I bladet kan man læse om hvad der sker i de to netværkscentre. Man kan få mere at vide om bladet og aktiviteterne i netværkscentrene ved henvendelse til:
Ebbe Skov
Hanne Kristensen
Netværkscenter Nord
Lærkevej 3
2400 København NV
Tlf. 33 17 86 37 / 8635
Eller til:
Arvid Kring
Netværkscenter Øst
Øster Fælled Torv 13
2100 København Ø
Tlf. 33 17 83 75 / 76 / 77

Fish
Pike Place Fiskemarked i den amerikanske by Seattle i staten Washington er i centrum i bogen og videoen "Fish!". Pike Place Fiskmarked tiltrækker hver dag folk fra de omkringliggende kontorhuse. De kommer for at se en fantastisk arbejdsplads hvor de ansatte både er stolte af det de laver og har det sjovt. Fish er blevet filosofi. En guide til hvordan man skaber oplevelser og energi i en organisation.

Videoen og bogen Fish fås ved henvendelse til:
Center for ledelse
Folke Bernadottes Allé 45
2100 København Ø
Tlf. 70 23 00 22
www.cfl.dk

Tullinger, skullinger og skumlinger
Barbro Sætersdal er dr. philos og professor ved Institutt for spesialpedagogikk ved Universitetet i Oslo. I bogen "Tullinger, skullinger og skumlinger" beskriver forfatteren den ikke-officielle historie om funktionshæmmede. Det er ikke de professionelles beskrivelser, men almindelige menneskers opfattelser og historier om funktionshæmmede. Ikke-professionelle bruger ofte andre udtryk end de officielle: "De som skilte sig ud var tullinger, idioter eller originaler. Tullinger var dem som ikke kunne klare deres personlige hygiejne, skolegang, osv. Idiot var den gang et brutalt ord, og hvis familien ikke kunne tage sig af dem blev de sendt på anstalt. Originaler var nærmest et finere udtryk og kunne variere fra lidt speciel opførsel til overintelligens." Bogen behandler også de funktionshæmmedes historie set fra forældrenes perspektiv. En række forældrebiografier beskrives, og det illustreres hvordan disse bøger medvirker til at give et mere nuanceret billede af virkeligheden.

Barbro Sætersdal
Tullinger, skullinger
og skumlinger
- Fra fattigdom til velferdsstat
Universitets Forlaget, Oslo

Specialpædagogik
Tidsskriftet Specialpædagogik udkommer med seks numre om året og bringer artikler og andet stof med relation til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for småbørn, folkeskoleelever og voksne.

Abonnement for 2004 koster kr. 420,- inkl. moms.

Løssalg og tegning af abonnement sker ved henvendelse til tidsskriftets forretningsfører:
Lis Cronberg
Valby Gade 12, Valby
3200 Helsinge
Tlf. + fax: 48 79 36 39
E-mail:
ekspedition@
specialpaedagogik.dk

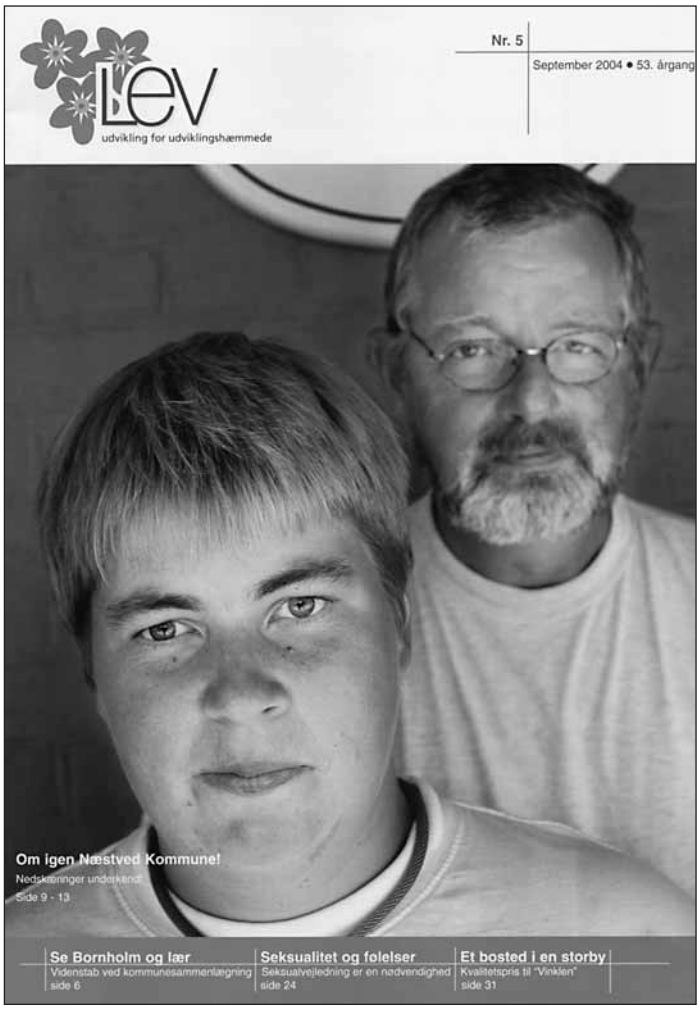

LEV
Bliv medlem af LEV og få LEV-bladet tilsendt med posten. Prisen for medlemskab med blad er kr. 150,- årligt. Man kan også tegne et livsvarigt medlemskab med blad for kr. 1.800,-.

LEV er en privat landsdækkende forening for udviklingshæmmede, pårørende og andre interesserede, dannet i 1952.

Medlemskab kan tegnes ved henvendelse til:
Landsforeningen LEV
Kløverprisvej 10 B
2650 Hvidovre
Tlf. 36 35 96 96
E-mail: lev@lev.dk
www.lev.dk

Handicappede og sociale netværk
Der har i de senere år været øget opmærksomhed på, at mennesker med handicap er særligt udsatte for at havne i social isolation. På den baggrund har Socialministeriet gjort handicappede og sociale netværk til et særligt indsatsområde. Udviklingsprojektet "Handicappede og sociale netværk" skal indsamle erfaringer og viden på området. UFC Handicap i Ringsted har ansvaret for det samlede projekt. Centret er en landsdækkende selvejende institution under Socialministeriet, som arbejder med socialt udviklingsarbejde for handicappede.

Projektet har sin egen hjemmeside: www.ufch.dk/socialenetvaerk

Konsulentgruppen fra UFC Handicap der er tilknyttet projektet består af Lise Bjerre, Susanne Olsen, Søren Kayser og Klaus Kyllingsbæk.

Yderligere information om projektet kan fås ved henvendelse til:
UFC Handicap
Nørretorv 30, 2.
Postboks 220
4100 Ringsted
tlf. 57 67 46 46
www.ufch.dk

Projektværkstedet
Efter sommerferien startede en ny projektperioden på Projektværkstedet i Slagelse. Samtidig har Projektværkstedet udgivet en ny projektbeskrivelse for 2004 - 2005. Projektværkstedet er et toårigt daghøjskolelignende kursus for udviklingshæmmede.

Projektbeskrivelsen kan fås ved henvendelse til:
Projektleder Inge L. Kristensen
Projektværkstedet
Østerbro 4 C, st.
4200 Slagelse
Tlf. 58 50 30 21
Bedst mellem kl. 8 - 9 eller 12 - 13.
Projektvaerkstedet@vestamt.dk

I den bedste hensigt?
Bogen "I den bedste hensigt? Ondskab i behandlingssamfundet" der er redigeret af Barbro Sættersdal og Kristin Heggen er oversat fra norsk af Elisabeth Wederkinck Andersen. Bogen sætter fokus på den lille og til dels usynlige ondskab. En af bogens bidragsydere Kirstin Heggen konkluderer at "sprog er magt" og hun beskriver den dominerende plads det merkantile sprog har fået inden for pleje og behandling. "Merkantile kvalitetsbetegnelser som effektivitet, målstyring, tjenesteydelser af høj og lav kvalitet kan maskere og fordreje virkeligheden." Heggen beskriver også hvordan social afstand gør det lettere at gøre onde handlinger. Det er lettere for dem der tager beslutninger om f.eks. besparelser med store konsekvenser, fordi de ikke kender dem det går ud over. Heggens gennemgår også den amerikanske psykolog Stanley Milgrams klassiske studier af lydighed og deres relevans for ondskab.

Barbro Sættersdal
Kirstin Heggen
I den bedste hensigt?
Gads Forlag

Dømt til personlig udvikling
I bogen "Dømt til personlig udvikling" ser forfatteren Nanna Mik-Meyer kritisk på forestillingen om at personlig udvikling altid er hensigtsmæssigt og godt. I bogen dokumenteres hvordan institutionerne og de professionelle opfatter og beskriver dem, der ikke ønsker at udvikle sig.

Det er en bog der giver stof til eftertanke. Man tænker: Måske skulle vi kigge nærmere på hvordan samfundet kan udvikles og gøres mere rummeligt, frem for altid at fokusere på hvordan det enkelte individ skal udvikles og lave om på sig selv.

Bogens empiri stammer primært fra amtslige revalideringstilbud, men tendenserne er let genkendelige i alt socialt arbejde. Den individrettede indsat og kravet om personlig udvikling er alfa og omega i det sociale områdes praksisfelt.

Nanna Mik-Meyer
Dømt til personlig udvikling
Hans Reitzels Forlag

Forlaget Udvikling

Digitale billeder - en nødvendig kommunikationsform
Af Lisbeth Bruus-Jensen og Poul Hansen.

Bogen henvender sig til forældre til handicappede, pædagoger og studerende. Den er skrevet på baggrund af mange års erfaring med brugen af digitalt kamera sammen med handicappede med kommunikationsvanskeligheder på værkstedet Åmosen i Vestsjællands Amt. Bogen kan benyttes som et arbejdsredskab, der både forklarer anvendelsen af digitalkameraet og de psykologiske og pædagogiske overvejelser, der ligger bag.
Pris 150 kr. inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Udviklingshæmning og socialt netværk
Af Hans Christian Hansen.

I bogen giver forfatteren en indføring i, hvordan opfattelsen af udviklingshæmmedes sociale netværk har udviklet sig historisk. I den forbindelse illustreres blandt andet det frivillige arbejde med netværk som besøgs- og pakketanterne har udført. På baggrund af danske og internationale undersøgelser dokumenteres værdien og vigtigheden af, at udviklingshæmmede har socialt netværk, og der gives anvisninger på metoder og hjælpemidler, som pædagogisk personale og støttepersoner kan anvende, når de skal hjælpe og vejlede udviklingshæmmmede med at udvikle og bevare socialt netværk.
Pris kr. 150 inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Mediepædagogik
Redaktion Lisbeth Bruus-Jensen.

Demokrati og ytringsfrihed - hæfte om arbejdet med mediepædagogik med udviklingshæmmede. Udgivet i samarbejde med Landsforeningen LEV.
Pris kr. 30 inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Forlaget Udvikling

Fra rejseleder til stifinder
Af Peter Westergaard Sørensen.

At være rejseleder indebærer, at jeg udstikker målet for, hvor den anden skal hen. Jeg kender den rigtige vej samt alle seværdighederne undervejs.
At være stifinder indebærer derimod, at jeg får målet udstukket af den anden. Jeg peger på mulige veje at gå, og jeg accepterer, at målet forandrer sig undervejs. Seværdighederne finder vi sammen.
Stifinderen er den nye pædagogrolle. Stifinderen hænger sammen med de samfundsmæssige forandringer, der sker omkring os, og ikke mindst med den ånd, der hersker i Lov om social service fra 1998.
En inspirerende bog af Peter Westergaard Sørensen om pædagogens ændrede rolle fra rejseleder til stifinder.
112 sider. Pris kr. 200,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Livsværdier og ny faglighed
Ida Schwartz (red.).

Bogen tager udgangspunkt i et udviklingsprojekt, hvor pædagoger diskuterer og giver eksempler på, hvordan de kan yde en socialpædagogisk støtte, der samtidig respekterer brugernes integritet og myndighed over eget liv. *Ny faglighed* handler om at forlade professionelles mangeårige tradition for at vide bedst på brugernes vegne. I stedet søger pædagogerne i bogen efter måder, hvorpå brugernes *livsværdier* og interesser kan blive tydeliggjort og komme i fokus i tilrettelæggelsen af den socialpædagogiske støtte.
Bogen er udgivet på Semi-forlaget, men sælges også gennem Forlaget Udvikling.
214 sider. Pris kr. 182,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

De glemte. Nye perspektiver på udviklingshæmning og socialt netværk
Af Hans Christian Hansen.

I bogen, der er en opfølgning af forfatterens bog „Udviklingshæmning og socialt netværk“ bliver der kastet lys på fortidens og nutidens behandling af en overset og glemt gruppe af udviklingshæmmede. Det dokumenteres, at manglende socialt netværk ikke kun er et historisk fænomen. I dag lever hundredvis af udviklingshæmmede på amtslige botilbud uden nogen form for kontakt udefra.
Der bliver givet en række konkrete bud på, hvad vi kan og bør gøre for at afhjælpe situationen.
172 sider. Pris kr. 200,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Forlaget Udvikling

Udviklingshæmmede i arbejde – mere end en dagdrøm
Af Lisbeth Bruus-Jensen og Henning Jahn.

Bogen der blandt andet sætter fokus på udviklingshæmmedes integration på arbejdsmarkedet. Forfatterne peger i bogen på nye veje, der kan udvide udviklingshæmmedes jobmuligheder på arbejdsmarkedet. Lisbeth Bruus-Jensen og Henning Jahn fremlægger en vidtfavnende og aktuel gennemgang af udviklingshæmmedes deltagelse i arbejdslivet.
Pris kr. 200,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

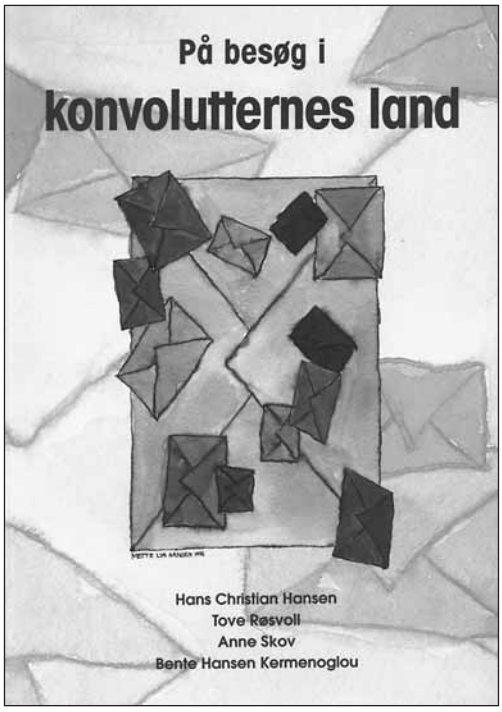

På besøg i konvolutternes land
Af Hans Christian Hansen, Tove Røsvoll, Anne Skov og Bente Hansen Kermenoglou.
Bogen viser gennem meget levende og enkle, men gribende uddrag af interviews med udviklingshæmmede hvordan hverdagslivet opleves fra deres perspektiv. Bogens forfattere fandt ud af, at de var kommet på besøg i konvolutternes land. Ofte har beboerne ikke deres egne penge i en pung på sig. Det er personalet, der bærer deres penge i konvolutter, og det er personalet, der afleverer beboernes penge i forretningen, når de er ude og handle. Hvordan kan beboerne så vide, at det er deres penge? Bogen er oprindeligt udgivet på Forlaget Dafolo, men da Dafolo har nedlagt en del af deres forlagsaktiviteter sælges bogen nu gennem Forlaget Udvikling
Pris kr. 200,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Forlaget Udvikling

Dansemusen
Af Lars Holmgaard Jørgensen

Stedet er Åndssvageforsorgens Center V i Hammer Bakker ved Vodskov i Vendsysseel. Bogen beskriver 1960' erne, hvor så mange forhold ændredes for den store gruppe af medborgere, som dengang bar betegnelsen "åndssvage", og som for størstedelens vedkommende var samlet på gigantinstitutioner, anstalter som den i Hammer Bakker. Vi følger en stor dreng, hvis far arbejder ved forsorgen, og vi følger en voksen åndssvag mand - i den turbulente tid, som 1960'erne var for både de åndssvage og for de mennesker, der arbejdede med dem - og for den lille by, hvis eksistens i høj grad var afhængig af anstalten i Bakkerne. Mange af de personer, der optræder i bogen, lever eller har levet i det virkelige liv - på den tid, der skildres i bogen. Bogen er skrevet som fiktion, og ikke alle begivenheder, som personerne i fortællingen drages ind i, er hændt. Bogens forfatter, Lars Holmgaard Jørgensen, er født i 1952 i Vodskov af forældre, der arbejdede på Statens Åndssvageforsorgs Center V i Vodskov.
Pris kr. 150,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

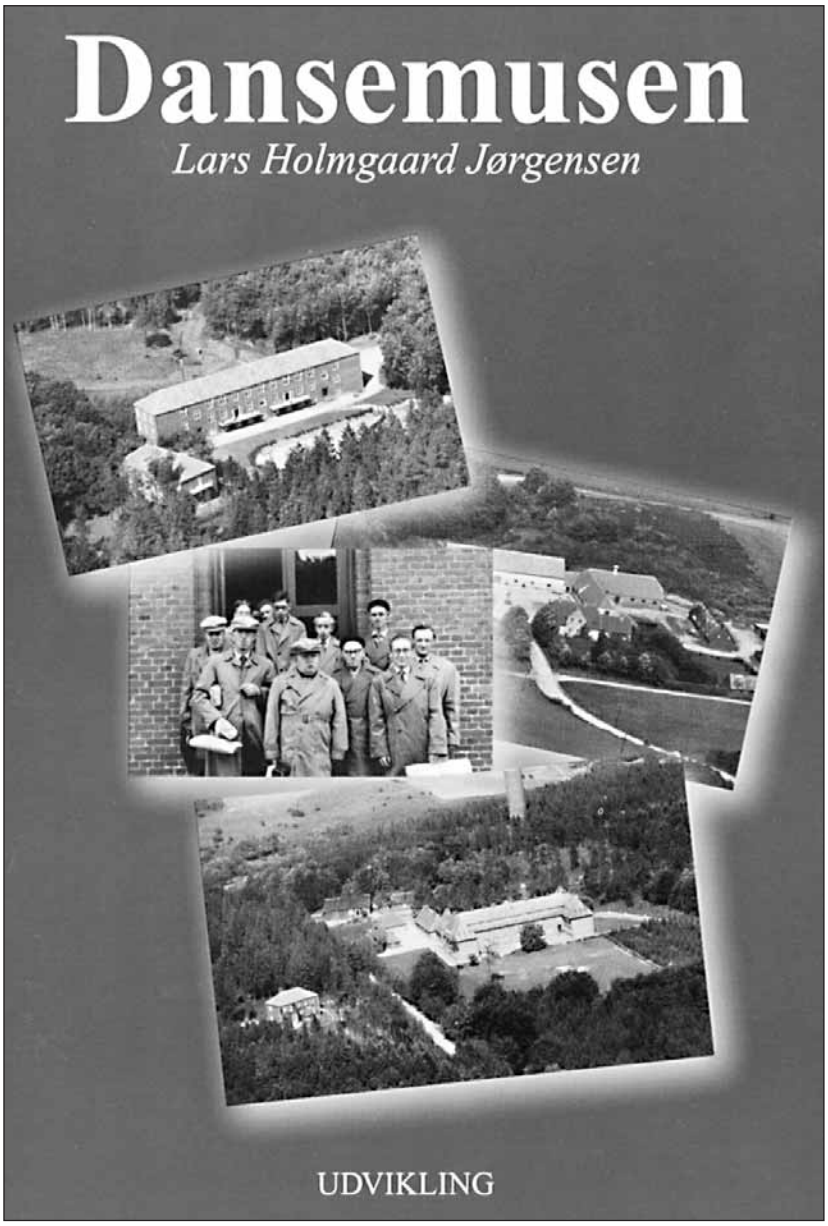

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Afsender:
Udvikling
Sekretariatet
Ladegårdsgade 44-46
5610 Assens

B

POST
PP DANMARK

Skriv en artikel til UDVIKLING

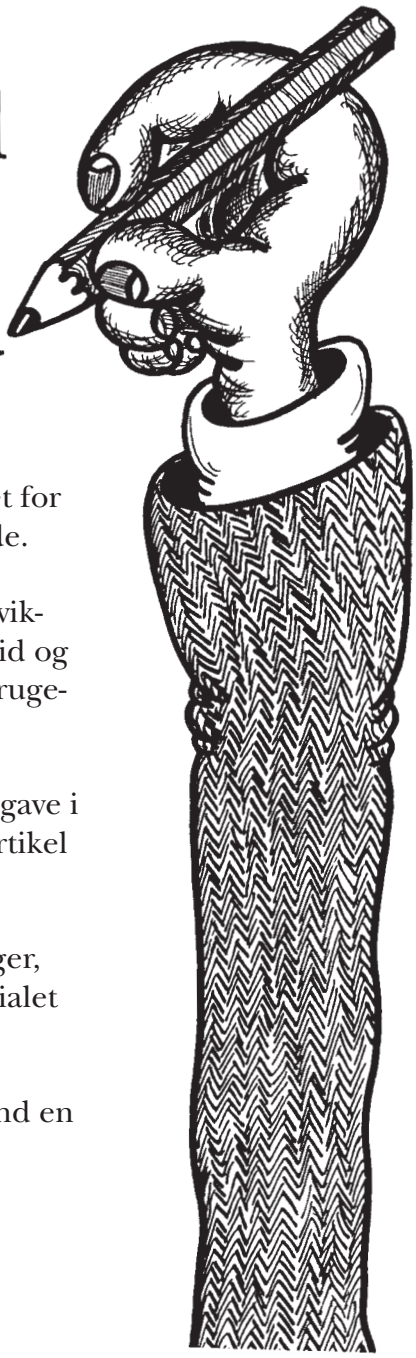

Illustration: Jørgen Møballe

Udvikling modtager gerne artikler om arbejdet for og med mennesker, der er udviklingshæmmede.

Udvikling er interesseret i artikler om boligudvikling, dagtilbud, undervisning, uddannelse, fritid og som noget helt naturligt noget om, hvordan brugerene ser på tingene.

Har du lavet et spændende projekt eller en opgave i forbindelse med din uddannelse, så send en artikel om det til Udvikling.

Udviklingshæmmede der har lavet digtsamlinger, postkort eller lignende kan få formidlet materialet gennem Udvikling.

Grib pennen og brug fotografiapparatet og send en artikel til Tidsskriftet Udvikling.

Redaktionen

Forlaget Udvikling

Jeg er OK som jeg er
Af Peter Westergaard Sørensen

Udviklingshæmmede har været udsat for rigelige mængder af opdragelsesforsøg i deres opvækst og i mange tilfælde langt ind i deres voksenliv. Sådan introducerer Per Westergaard Sørensen temaet i hans bog "Jeg er OK som jeg er". Med udgangspunkt i praksis giver forfatteren herefter en bred gennemgang af emnet. Teorier og den praktiske virkelighed forbindes på en fremragende måde, og ikke mindst med stor respekt og solidaritet i forhold til mennesker med handicap.

Til daglig er Peter Westergaard Sørensen stedfortræder på et beskyttet værksted i Sønderjyllands Amt. Han har tidligere udgivet bogen "Fra rejseleder til stifinder". Bogen henvender sig til alle faggrupper, der arbejder i handicapområdet, men også til pårørende, politikere, embedsmænd og andre der vil styrke deres viden og indsigt på dette område.

Pris kr. 200 inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk